

[Leth Mouritzen.]

været muligt, om man havde fulgt „den gule Betænkning“ paa væsentlig afgørende Punkter.

Som en afgørende Mangel ved Lovforslaget maa det føles, ikke mindst af de teknisk sagkyndige, Arkitekter og Ingeniører, at „den gule Betænkning“s Forslag om Oprettelse af et Bygningsforskningsinstitut er ladet ganske ude af Betragtning, ja, end ikke antydet i Bemærkningerne til Lovforslaget. Der er givet udtømmende og vægtige Begrundelser i „den gule Betænkning“ for Nødvendigheden af, at Danmark i Lighed med Udlandet grundlægger en Bygningsforskning, der kan betyde en Forbedring af Boligstandard; herfor taler befolkningspolitiske Grunde og en Billiggørelse af Byggeriet i Almindelighed af samfundsmæssige Hensyn, saa det er ganske ufatteligt, at netop dette vigtige og grundlæggende Synspunkt ikke har fundet Vej til det forelagte Forslag. De 500 000 Kr., som forudsættes afsat i aarligt Tilskud paa Finansloven, er af saa ringe Betydning i Forhold til den Besparelse, der samfundsmæssigt vil kunne opnaas gennem et saadant praktisk-videnskabeligt Arbejde. Mit Parti vil derfor anse det for afgørende for det fremtidige Byggeri, at der ved Ministeriets Foranledning oprettes et Institut for Bygningsforskning, der modtager en saa rigelig Støtte paa Finansloven, at dets Arbejde kan blive uafhængigt af den private Byggeindustri og til Gavn for Samfundet som Helhed.

Det fremgaar af Lovforslaget, at det i Lighed med „den graa Betænkning“ ser det som en Opgave at stimulere Parcel- og Rækkehusbyggeriet, idet der med Hensyn til Laanebeløb er afsat 20 Mill. Kr. til dette Formaal. Alle Argumenter taget i Betragtning, som kan fremføres til Fordel for Familiens Liv i denne selvstændige Boligform, maa det fastholdes, at et omfattende Byggeri af den nævnte Art er baade materiale- og grundkrævende, lige saa vel som det af valutamæssige Grunde for Samfundet og af økonomiske Grunde for den enkelte Familie er uheldigt at fremme en Byggeform, der uden at burde betegnes som Luksusbyggeri dog hører til i en Periode, hvor det paatrængende Boligbehov allerede er dækket. Alene Vanskelighederne med at fremskaffe Materialer og Byggegrunde i Storbyerne og Valuta til Indførsel af visse udenlandske Materialer, som er nødvendige specielt for dette Byggeri, maa naturligt føre til en Begrænsning af det lave Byggeri til Fordel for Etagebyggeriet. Lovforslagets Tildeling af

Støtten til Parcelhuse bør derfor ændres til Fordel for Kommuner, Boligselskaber o. lign., der væsentlig bygger Ejendomme af mere hensigtsmæssige Typer med Henblik paa en hurtigere Afhjælpning af Boligmangelen. Uanset, at Loven foreslaas gældende i en længere Periode, vil disse Synspunkter fortsat kunne gøres gældende.

Modsat er Beløbet 2 Mill. Kr., som er afsat til Fremme af Byggeri af Forsamlingshuse og Kulturhuse, sikkert alt for ringe. Den Interesse, der kan spores overalt for Oprettelsen af Kulturcentre i Byerne og Ungdomsgaarde paa Landet, er Udtryk for et Savn, og det kan blive af den aller største Betydning for Befolkningens fortsatte Demokratisering. Løsningen af Ungdommens vitale Problemer er for største Delen afhængig af de Muligheder, der kan bydes Arbejdet blandt de unge gennem gode Lokaleforhold. Jeg kan tilsige mit Partis Støtte til en Forhøjelse af de Beløb, der afsættes til saadanne Formaal.

Med Hensyn til Støtte til privat erhvervsmæssigt Byggeri, hvorom Lovforslaget siger, at Laanebeløbet fastsættes paa den aarlige Finanslov, vil jeg mene, at en saadan Begunstigelse ikke er fortjent fra det private Erhvervs Side. Det private Byggeri har svigtet sin Opgave, sit Kald, kunde man maaske sige, under Krigen, trods Huslejelovens Begunstigelse af alt Byggeri, der er færdiggjort efter den 1. September 1939. Af 21 000 opførte Lejligheder i 1939 var de 16 000 opført af private Bygherrer uden offentlig Støtte, medens Resten var opført med offentlig Støtte af private, af Byggeforeninger og af Stat og Kommune. I 1944 opførtes i alt godt 12 000 Lejligheder — heraf var nu kun de 3 000 opført af private Bygherrer. Det private Byggeri faldt altsaa i Løbet af disse 6 Aar fra ca. 80 pCt. til ca. 25 pCt. Det er saa ganske afgjort Kommunerne og de sociale Selskaber, der har domineret Byggeriet i disse vanskelige Aar.

Støtten til det erhvervsmæssige Byggeri blev optaget i Byggestøttelovgivningen i 1940 for at fremme Beskæftigelsen i det mindre Byggeri og for at hjælpe de mindre Haandværksmestre over Vanskeligheder ved Prioriteringen. Det, der da skete, maa sikkert ses i den Belysning, at det daværende Folketingsflertal ogsaa paa dette Omraade ønskede at gøre Indrømmelser til anden Side. Den principielle Stilling — i hvert Fald hos Socialdemokratiet — fremgaar tydeligt af, at Loven af 1938 ikke indeholder nogen Støtte til det private Byggeri i den For-